
Rozhovor s profesorem Janem Sokolem

Rozhovor s profesorem Janem Sokolem

12.8.2008, 10:05, pořad: Host radiožurnálu

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Hezké dopoledne s Radiožurnálem. Posloucháte nás šest minut po desáté hodině. Mým hostem je profesor Jan Sokol. Pěkné dopoledne, pane profesore.

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Dobrý den.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Já bych řekla pedagog, vynikající pedagog a filozof. I když vy jste vlastně původně vystudovaný zlatník a matematik. V zimním semestru budete přednášek na Harvardu. Ta přednáška, to bude velmi zajímavé téma - etika a lidská práva. Co byste rád, pane profesore, aby američtí studenti z vašich přednášek zjistili?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Já se tím tématem zabývám dlouho. Už když jsme, jako v disentu jsem si vždycky lámal hlavu s tím, kde se ta lidská práva vlastně berou, jakto že máme práva. Tak jsem to pak začal studovat víc do hloubky a myslím, že jsem při vším, jako doufám, že to není namyšlené, na něco přišel. A sice na to, že, že lidská práva nám fakticky dávají lidé kolem nás. A když se řekne ta slavná věta - každý má právo na život - tak jí nemůžeme číst jako já mám právo na život, ale všichni ostatní mají právo na život. A teprve, když se tohle dosáhne, tak se dá mluvit o lidských právech. A totéž se týká etiky. My jsme ..., fakticky člověk musí jaksí ..., indický, některý indický texty říkají - když se člověk narodí, tak má dluh. To je myšlenka, která se dá strašně zneužít samozřejmě. A přeci se bez ní nedá být. Člověk si má uvědomit podle mého, že prostě život dostává. A zrovna tak dostává jazyk, který jsme se naučili zadarmo. Co bychom si bez něj počali? Zrovna tak jsme dostali ...

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Vzdělání.

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Vzdělání, všechny vědy, umění, literaturu, baráky, v kterých bydlíme. To všechno jsme vlastně dostali. To neznamená, že bychom to měli splácet někam předkům nebo tak, jak si mysleli naši dávní předkové, ale máme to předávat dál. My jsme vlastně správci toho, co jsme dostali. A tohle je myšlenka, která je v jádru, zdá se mi, i třeba toho ekologického hnutí při všech jeho ujetých projevech, ale tahle myšlenka je strašně důležitá, zdravá. A jsem tedy hrozně zvědav, jak dalece se mi jí podaří jaksí ...

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Interpretovat.

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Inokulovat americkým studentům. Já se tam nemůžu moc, že jo, já jsem tam jako malej, malej člověk, nejsem žádný, žádný eso, ale budu se snažit tohle nějak vysvětlit.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

To říká profesor Jan Sokol. Je hostem dopoledního Radiožurnálu. Budete-li se chtít na cokoli zeptat, pošlete nám svůj dotaz prostřednictvím www.radiozurnal.cz. No a my už za malý okamžik pokročíme od matematiky k filozofii.

/ Písnička /

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Od matematiky až k filozofii se posunul host dnešního dopoledního Radiožurnálu, profesor Jan Sokol. Vy jste studoval matematiku na Univerzitě Karlově. Od roku 64 jste také pracoval jako programátor, ale lidé vás pořád více vnímají jako filozofa. Odkud přišel ten příklon nebo kde se stala ta změna?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Já jsem se matematice vlastně nebo matematicce, spíš počítačům věnoval prostě proto, že to byla dobrá obživa, zajímavá práce a velmi dobré prostředí, tam se pohybovali bezvadný lidi. Ale že by to nějak byla úplně moje srdeční záležitost, to nebyla. Jenže to tenkrát prostě nešlo, že jo.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Nebylo na výběr.

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Já jsem se filozofií a příbuznými obory zabýval doma ve volném čase, ale jako na univerzitě samozřejmě to nebylo. Jsem i tu matiku mohl studovat jenom dálkově samozřejmě.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Mě, mě zajímá, ono většinou když je někdo nadán na ty matematické vědy, tak u nich většinou zůstává. A zase z druhé strany, jak říkal Jan Werich, když je obětí humanitní blbosti, tak mu prostě ta matematika nejde. Čím to je? Je to lenost nebo nechutí učit se tu matematiku? Neumějí třeba i v současné době naši učitelé tu matematiku vyložit?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Myslím, že to je, má na tom velkej podíl. To není pravda, že by někdo neměl buňku, ale prostě mu to někdo v dětství zošklivil tím, že to udělal složitě, že z toho dělal vědu, že je přísný a sekýroval je pro blbosti. Víte, matematika se neučí moc dobře zvlášť pak na vyšším stupni, kde se zbytečně děti trápějí složitěma věcmi jenom proto, aby se snadno známkovalo a aby se učitelé blýskli. Ale to není, myslím, že to nám hrozně chybí. Všichni si naříkají, proč mladí lidé nejdou studovat přírodovědné a technické obory. To je hodně tím, že se jim vlastně zoškliví. Jsme měli takový výzkum třinácti a sedmnáctiletých dětí, ukázalo se, že ve třinácti jsou naše děti v matematice velmi dobří, ale nenávidějí ji a to se pak projeví v sedmnácti, kdy už dobrý nejsou, jo.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Vrátíme se zpátky od matematiky k filozofii. Vaše bytové semináře v těch sedmdesátých letech, to byly velice slavné záležitosti. Kdo na ně chodil a co jste tehdy probírali?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Abych řekl pravdu, já jsem doma měl jenom jeden krátce, nějakou řečtinu jsem učil. Ale jinak jsem chodil jinam pravidelně. Tak z těch známějších lidí tam chodil Jirka Němec, dnešní profesor Kouba, Filip Karfík, dnešní profesor, Mirek Petříček, dnešní docent.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

A scházíte se ještě?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

No, my se setkáváme na univerzitě, jo. A pak tam třeba chodíval Jan Drápal, nyní farář, kazatel a fůra zajímavých lidí, který ... jo, tak ten jeden se vlastně velmi dlouho dělal u Brázdů. Pavel Brázda je dneska slavný výtvarník, tenkrát byl také disident ve svém malování. Zdeněk Neubauer tam chodil, dnes profesor a tak dále a tak dále.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Byly to organizované debaty, že jste měli vždycky nějaké téma, které bylo předem dané, anebo naopak jste se sešli a tam to téma volně vznikalo?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

To se muselo připravovat. My jsme ten, myslím, ten nejpłodnější, nejlepší, který také nejdéle vydržel, spočíval v tom, že jsme četli dokolečka pořád Nietzscheho Zarathustru, což je knížka velmi na první pohled podivná a přece strašně hluboká, velmi inspirující a přitom není technicky těžká. To není žádný, jo, kdybyste četla Heideggera, tak to už musíte hodně vědět, abyste vůbec pochopila, o čem jde řeč. Nietzsche je trochu zastaralý, je to romantické haraburdí, jak někteří říkají, ale je to strašně hluboká věc, velmi dobrá a inspirativní pro nějakou diskusi, do které se může zapojit každý, i když není fachman.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

To znamená, že jste Zarathustru četli pořád dokola, objevovali nové věci a o nich diskutovali.

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Tak, tak, ano.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

To říká profesor Jan Sokol. Je hostem dopoledního Radiožurnálu. Ještě jednou www.radiozurnal.cz, naše webové stránky jsou vám k dispozici na dotazy.

/ Písnička /

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Dvacet minut po desáté hodině je vaším dopoledním společníkem Radiožurnál s profesorem Janem Sokolem, který je zase naším hostem. Vy jste byl na začátku devadesátých let také poslancem Federálního shromáždění za Občanské fórum a místopředsdou Sněmovny národů. Jak se od té doby změnil parlament?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Tak já dneska do toho nevidím, abych tam denně byl, ale z těch příležitostných návštěv mám dojem, že se to změnilo strašně.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

V jakém slova smyslu?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Předně v tom, že tehdy tam přišli prostě lidé, které buď někdo tam strčil a řekl, ty bys měl jít, anebo sami se do toho pustili, ale byli to ... nikdo z nás vlastně nebyl profesionální politik s výjimkou komunistů tedy. A to byl obrovský rozdíl. Všichni cítili takový ..., myslím skoro všichni, cítili takový ten tlak, že teď se musí něco dělat, teď se nesmíme jenom hádat, protože možnost k těm zásadním změnám je omezená. My jsme většinou tušili, že co se musí radikálně změnit, se musí udělat brzo. I když třeba s chybami, ale že se na to nedá čekat. Takže, ta ekonomická reforma měla hrozný chyby, ale nikdo nic lepšího v tom termínu nevymyslel. Lustrace měly chyby, ale nikdo nic lepšího nevymyslel. A já si dodnes myslím, že to byla správná strategie. Tohle tam dnes nevidím pochopitelně. Ti lidé jsou hodně profesionalizovaní, myslím, že mnozí už mají jako z toho vlastně živnost a že měli trochu problém dělat něco jiného.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Takže, si myslíte, že třeba, kdyby ta politika byla spíš čestnou a ne profesionální funkcí, že by nám to prospělo?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

To zas asi taky nejde, protože by si to mohli dovolit jenom bohatý lidi. Kvůli tomu se poslanci platí. Možná jako by měli trochu odbourávat ty nesmyslné, ty nesmyslné imunity a tyhle ty privilegia, to dělá zlou krev, oni to nepotřebují. A ti slušnější v tom parlamentu, ti slušní v tom parlamentu, tím spíš trpí, protože jim to každý vyčítá. To by se asi mělo.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Já teď nechci vypadat jako kacíř, já se se svojí ... během své práce setkávám s politiky, s poslanci. Nechci nikomu křivdit, ale myslíte si, že je něco, co v nich pěstuje pocit jakési výlučnosti? A jestli ano, tak co to může být? Dělají to právě ty výhody, o kterých jste mluvil?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Já taky bych rozhodně netvrdil, že poslanci jsou špatní lidé. Znam tam mnoho poslanců, kteří jsou výborní. Nicméně to prostředí se postupem času vytvořilo tak, že je izoluje. To už dělá to, že má každý svoji kancelář. Ve federálu jsme museli, když bylo volno, když byla přestávka, no tak jsme stáli na chodbě, tam spolu lidi mluvili. Dneska každý zaleze do své kanceláře a tam něco dělá. Ty výhody a privilegia jsou vlastně taky na škodu, to, že ten barák je uzavřený a není snadné ven a dovnitř, je taky problém. A tedy ti poslanci jaksi jsou fakticky, jo, jenom, jenom někteří dokáží z tohohle toho uzavření do toho politického světa jakoby vystrčit nos, jako vypadnout, to je velmi těžké. A vlastně ty, které vídáme v televizi, ti jsou v tom až po uši a vlastně trochu ztrácejí ...

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Kontakt.

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Kontakt, no.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Hm. To říká profesor Jan Sokol. Je hostem dopoledního Radiožurnálu. Kdyby to v roce 2003 dopadlo, tak jste mohl být prezidentem republiky. Umíte si to představit?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

No, tak popravdě řečeno, to bych měl správně říkat ovšem, ano, jistě, žádný problém. Tak já to neřeknu. Byl jsem odhodlán to dělat, myslel jsem to vážně. No ale také se přiznám, že jsem si velmi oddechl, když se to nestalo, protože ta politická činnost je velmi náročná, vyžaduje, abyste dělal ve dne v noci, absolutně vás připraví o soukromí. Když příbuzní, děti, vnoučata, příbuzní něco provedou, hned je to v novinách, hned se to dostane do televize a tak. To je velmi nepříjemná stránka té politiky. A třetí je ta, že se dozvíte o spoustě tragédií, kterým nemůžete pomoci. Když jsem dělal ministra školství, tak vlastně nejhorší zkušenost byly kontakty se zoufalými, nešťastnými lidmi, kterým jsem nemohl pomoci. S některými si píšu do dneška.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Hm. Takže, jste rád, že jste se prezidentem nestal.

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Ano, přiznávám.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Profesor Jan Sokol je hostem dopoledního Radiožurnálu.

/ Písnička /

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

V dopoledním Radiožurnálu v tuto chvíli pokračuje rozhovor s dnešním hostem. Je to profesor Jan Sokol. Podívám se, jestli už nám nabíhají, pane profesore, na vás nějaké dotazy. Ano, nabíhají. Když už jsme u toho prezidenta, paní Bosáková se ptá, jak by se vám líbil Miloš Zeman v roli prezidenta?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

To já bych nerad, tuhle osobu, komentoval. Miloš Zeman je můj přítel, tykáme si. Jeho, jeho politické činy bych teď nechtěl komentovat, zvláště kdyby měl vstoupit do nějakých ... on mě tedy také nekomentoval.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Pojďme tedy ještě do politiky, ale spíše do vaší funkce v roli nebo do vaší role ministra školství. To byl rok 1998, jenom rok 1998. Škoda té krátké doby. Není to zdaleka jen váš případ. Myslíte si, že je možné nějak zamezit tomu častému střídání lidí, co pracují ve vedení úřadů, které jsou právě zřizovateli škol?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

To je jeden z problémů demokracie. Po mém soudu se to nedá udělat jinak, než že se ty úřady stabilizují a že se zavede něco jako, řekněme, ten státní sekretář, z kterého si tak krásně dělají legraci na Ano, pane ministře. Ale ten fakticky tu politiku dělá. To je velká chyba, že u nás se nejenom ministr, ale i jeho samozřejmě náměstci a i vedoucí odborů a tak dále, že jo, mnoho lidí přijde na ministerstvo a myslí si, že první, co musí udělat, je vyměnit mužstvo. Ministr si nesmí myslet, že on tu politiku udělá. Politiku musí dělat ten úřad a on se musí starat o to, aby ten úřad to dělal dobře. Úřad je složitý stroj, který se nedá jako pořad přehazovat. Když vidím, že ministr nastoupí a vymění kdekoho, tak vidím, že moc neví, o co jde.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Hm. Ještěže máme některé dobré učitele. Myslím si, že i jim bychom se měli věnovat v druhé polovině našeho rozhovoru. Budu se vás ptát právě jak působit třeba na naše potomky, aby z nich nevyrostli povrchní jedinci, jaká je úloha vzorů ve výchově. Sám máte několik vnuků, tak třeba jestli dnešní generace vůbec nějaké vzory má.

/ Zprávy /

/ Písnička /

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Profesora Jana Sokola hostí dopolední Radiožurnál. Vrátime se zpátky ještě do školství. Jste také pedagog, i když pedagog vysokoškolský. Řekněte, co současná výchova a vzdělání nejvíc postrádá?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Myslím, že nejvíc škodí to, že učitelé si moc nevěří. Mají k tomu všechny možné důvody, často si stěžují na platy, to je možná taky jeden z nich, ale není to všechno. Učitele je potřeba pořad povzbuzovat. Učitel je těžké povolání a dobří, dobrých učitelů je z definice málo, jsou k nezaplacení. To se nedá nahradit žádnými reformami, kurikul a učebnic, učebnice hrajou roli, kurikula moc ne. Ale koneckonců vždycky jde o učitele a to tím víc, čím menší děti to jsou. Učitel v mateřské nebo základní škole je, ať chce, nebo nechce, je pro děti vzorová figura, kterou si budou do smrti pamatovat. V první třídě skoro všechny děti milují svou paní učitelku, každej si jí pamatuje až do penze. A fakticky ten první učitel, s kterým se setkáme, jako by vytvoří ten obrázek, jak to v tom dospělém světě chodí a to se nedá ničím nahradit. Tomu etologové říkají imprinting. Tohle, tahle stránka školství se strašně zanedbává. Učitelé to, dobří učitelé to vědí a cítí, ale nikdo jim to neřekne, neřekne, že tohle je to hlavní, ne to, jestli děti se naučejí to a ono.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Vy jste právě ze začátku mluvil o tom, jak byste asi rád podal harvardským studentům v tom zimním semestru tu etiku a lidská práva. Je to to, co by se vlastně ty děti, nebavme se o lidských právech, ale právě o té etice, měli tak nějak učit od té první třídy právě na osobnosti toho svého učitele?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

No, právě to jsou věci, které se nedají učit jako z učebnice, že nemůže přijít učitel do třídy a říkat: "Děti nekradte, nelžete, netrapte zvířata." Může jim něco předvést a hlavně musí, po mém soudu, musí jako dát příležitost, aby to ty děti pocítily. Větší děti, u větších dětí si myslím, že ta výuka etiky, tak jak se začíná na některých školách dělat, že není marná ne proto, že by se tím ty děti změnily, ale že si připomenou a vědí, že něco takového vůbec existuje. Vy nemůžete skutečně nikoho naučit slušnosti nebo dokonce čestnosti, ale můžete připomenout, že tu je a že to má nějakou váhu. Když se o tom vůbec nemluví, jak máme někdy tendenci si říct, to je soukromá, intimní věc, tak pak vzniká problém, že si lidé myslí, že to vůbec neexistuje. Takže, já si myslím, že tohle do školy patří v pozdějším věku. A ti, co to dneska dělají tady, třeba etické fórum a jiné takové instituce, to má cenu a nemá to úplně špatnou úroveň.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Když si vzpomenu na svou generaci, tak my jsme měli Hochy od Bobří řeky, měli jsme Rychlé šípy, Vinnetoua, Děti z Bullerbynu. Jaká je úloha těch vzorů ve výchově?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

No, právě, to je, ta je úplně rozhodující. Tak samozřejmě na prvním místě jsou živé vzory, to znamená lidé, s kterými se setkáte, to je doma, v příbuzenství, v sousedství, mezi přáteli a ve škole. Ale na druhém místě určitě jsou také vzory, který si člověk čte. Všichni si pamatujeme, jaký význam pro nás měli ty knížky, který jste uváděla. Dneska bych asi májovky těžko četl, ale tenkrát byly pro mě důležité, i když jsou třeba naivní, někdo řekne, nebo tak. Bohužel tady také jaksi i ta současná literatura, myslím, že to trochu zanedbává, že se prosadilo to pojetí literatury jako sebevyjádření toho tvůrce a vlastně se tohle moc nedělá. Je to velká škoda, že se ... No, prostě já vím, že je těžké popsat dobrého člověka. Je snazší popsat lumpa, darebáka, ničemu, zvrhlíka a tak se to děje /nesrozumitelné/. Ale to holt tuhle funkci neplní a přitom to pro dítě je hrozně důležitá věc, prostě vidět, no, tak koneckonců ve skutečných rozhodovacích situacích lidé si nevzpomenou na nějaká pravidla, ale vzpomenou si třeba na Rychlé šípy nebo Vinnetoua.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

I když to zní komicky, ale je to tak. Pravdu má profesor Jan Sokol. Když jsme se bavili o psaní knih, také autor mnoha zajímavých filozofických knih. Za malou chvíli se budeme věnovat současné dnešní společnosti. Ráda bych se zeptala, zda stojí na nějaké filozofické platformě a na jaké.

/ Písnička /

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Zajímavé dotazy posíláte panu profesoru Janu Sokolovi, který je dnešním hostem dopoledního Radiožurnálu. Petr se vás ptá, zda máte pocit, že kromě školy existují organizace, které právě morálku a etiku podporují? Kam dát dítě, aby se něčemu takovému naučilo i mimo rodinu a školu?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Já myslím, že se to, že se to vždycky učí v tom spoležití. Takže, to vždycky jde o místa, kde jsou lidi, kde jsou děti pohromadě a něco společně dělají. Může to být i sportovní, zejména kolektivní sporty, to má svůj smysl. Ale zejména samozřejmě jsou to starý dobrý osvědčený metody skautský. Do jistý míry i třeba takový ty technický kroužky mají něco do sebe. Ale to, že se člověk naučí, to, že musí jako se na někoho spolehnout, musí být, musí jednat tak, aby se na něj mohl někdo spolehnout. Prostě ty základní takový jako návyky se tam pěstují.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Hm. A ať už ...

Jan SOKOL, pedagog, filozof

A samozřejmě, pardon, samozřejmě, co tomu škodí, je všechno, co je příliš soutěživé. Ta přílišná soutěživost v dětství, myslím, že je velmi na škodu.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

A ona ta doba je taková soutěživá. Mám pocit, že jsme vychováváni k tomu individualismu, abychom byli ti nejrychlejší, nejlepší a pak přijde to velké zklamání, když ...

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Hm. Právě a pak ty děti trpějí tím, že najednou jako se to rozplyne, ten ... nejsou z nich milionáři nebo nevyhrajou olympiádu a teď co.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Hm. Pane profesore, na jaké filozofické platformě vlastně naše dnešní společnost stojí? Je to užívej dne, urvi, co můžeš, žij sám pro sebe? Jak to tady funguje?

Jan SOKOL, pedagog, filozof

No, myslím, že to, ten základ je od počátku novověku to, že vlastně člověk je sám, on je začátek a konec, jednotlivec, pro něj se všechno dělá a jemu se má dát co největší volnost, aby dělal, co umí. To je krásný projekt a celý ten emancipační proces novověku nám tyhle možnosti skutečně přinesl a neradi bychom se jich vzdávali. Nicméně předpokládá, že ten člověk je schopen si s tou svobodou dobře poradit, počít si s ní něco. A tady jakoby ten předpoklad, se obávám, že není úplně realistický. Nejvíce je to vidět na, na rozkvětu těch takzvaných zábavních, toho zábavního průmyslu, který vlastně pomáhá lidem v tom zoufalství, co se sebou nebo chcete-li s volným časem.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Ztratit se v něčem.

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Ty zábavní průmysly dělají to, že vám za levný poplatek nebo dokonce zadarmo vám ukradnou kus života. A tohle je jakoby důsledek toho, že tohle třeba kupodivu si velmi dobře uvědomoval Masaryk. Když byla debata o osmihodinové pracovní době, tak Masaryk ve sněmovně tehdy mluvil o tom, že se musí zároveň přemýšlet o tom, co si lidé s tím volným časem počnou. To je, myslím, dneska takový velký, velké téma, jak to udělat, aby lidé, aby pro lidi ten volný čas nebyla můra. Člověk, který si neumí sám se sebou poradit, je mimoto společensky nebezpečný, náchylný ke všem možným teroristickým a jiným dobrodružstvím. To, že, to, že člověk a mladé lidi v moderních společnostech pronásleduje nuda, neschopnost, nic za nic nestojí, nic za to nestojí, všechno je jedno a jenom jako eventuálně kdyby nový hit může z toho na chvíli vyrazit. Tohle je, myslím, takové velké společenské nebezpečí vycházející z toho, že ten předpoklad je, teda ta základna, s kterou ta moderní společnost vznikla, je příliš úzká. Ona byla myšlená pro určitou vrstvu lidí a stejně z toho ta potřeba jako většího skutečného vzdělávání, nejenom naučení se nějakým trikům technickým.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Hostem dopoledního Radiožurnálu je a ještě pár minut bude profesor Jan Sokol.

/ Písnička /

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

V dopoledním Radiožurnálu profesor Jan Sokol. Poslali jste mu mnoho zajímavých dotazů. Tady cituji: "Mnoho lidí cítí ze současného stavu politiky a také společnosti zklamání", tak jak jste o ní před chvílí mluvil. "Jakou otázku by sami sobě měli taková lidé, kteří se cítí rozčarování, položit?"

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Já budu možná trochu drzej, ale víte, Nietzsche má v jedné knížce, ne v Zarathustrovi, krásnou myšlenku, říká: "Když nadáváte na vládu, zeptejte se, jestli si jí zaslouží." To si tak občas říkám, že není špatné si tak jako, teď nemyslím, že by ... ale že člověk jakoby možná chtěl až příliš. Ta politika možná se vrací tam, kde byla před válkou. To je jest, je to ne zrovna lákavá podívaná, na kterou se ale zase nemusí tolik dívat. Nemá se jí nijak ..., má vědět, co se děje, ale jako nemusí u toho trávit mládí, dívat se na ty kohoutí zápasy, které občas předvádějí, to, myslím, že je škoda času.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

To znamená položit si sám sobě otázku, co jsem vlastně čekal a zda si takové politiky zasloužím.

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Ano. A já jsem se nikdy necítil zklamán, protože já jsem měl velmi skeptické představy o tom, co tady bude, až to praskne, takže jsem nikdy nebyl zklamán.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

To říká profesor Jan Sokol. Bohužel teď už musím říci, byl hostem dopoledního Radiožurnálu. Pane profesore, přeji vám, ať se vám na Harvardu během přednášek daří, ať se najde ucho ochotné a schopné naslouchat a hlavně přijmout to, o čem budete mluvit a děkuji za návštěvu dopoledního Radiožurnálu.

Jan SOKOL, pedagog, filozof

Já taky děkuju. Na shledanou.

Lucie VÝBORNÁ, moderátorka

Na shledanou. Deset hodin padesát sedm minut. Už za tři minuty budeme přepojovat živě do Pekingů. Zprávy samozřejmě uslyšíte také, ale až po finálovém olympijském závodě singlkanoistů, kde máme naši medailovou naději Stanislava Ježka.